

На основу члана 59. Статута ЈКП Дирекција за јавни превоз Града Ниша Ниш бр. 621/17 од 23.03.20217. године а у вези са чланом 3. и чланом 14. Закона о безбедности и здравља на раду („Сл. гласник РС, број 35/23), Надзорни одбор на својој седници одржаној дана 25.04.2025. године доноси

**ПРАВИЛНИК
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ У ЈКП ДИРЕКЦИЈА ЗА ЈАВНИ
ПРЕВОЗ ГРАДА НИША НИШ**

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЈАВНИ ПРЕВОЗ
ГРАДА НИША
Бр. 1110/25
25.04.2025 год.
НИШ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Права, обавезе, одговорности и надлежности у вези са безбедношћу и здрављем на раду унутар ЈКП Дирекције за јавни превоз Града Ниша Ниш (у даљем тексту : Послодавац), утврђене Законом о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Закон), ближе се уређују овим Правилником, колективним уговором и уговором о раду.

Члан 2.

Овим Правилником се уређује примена и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

Права, обавезе и одговорности у примени мера безбедности и здравља на раду код Послодавца уређују се поштујући принцип хијерархије руковођења у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова и обавеза које проистичу из Закона и то сваког у свом делокругу рада, кроз одредбе овог Правилника.

Члан 3.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- 1) запослени,
- 2) лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат Послодавац,
- 3) лица која у складу са законом обављају волонтирање,
- 4) лица која обављају привремене и повремене послове,
- 5) лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима.

Члан 4.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, запослене жене за време трудноће и запослене која доји дете, младих, особа са инвалидитетом и професионално оболелих, уређују се Законом, другим прописима, правилником о безбедности и здрављу на раду и уговором о раду.

II ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 5.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

- 1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања радног процеса;
- 2) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања радног процеса са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљености на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;
- 3) пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у радном процесу или која су на било који начин повезана са радним процесом, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;
- 4) коришћења личне заштитне опреме, чијом се употребом смањују ризици који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;
- 5) образовања, васпитања, обуке и стручног оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

III ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Опште обавезе

Члан 6.

Обавезе Послодаваца, у смислу овог Правилника, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду. Обавезе запослених у области безбедности и здравља на раду не утичу на принцип одговорности Послодаваца.

Послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље запосленом у свим активностима Послодаваца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.

У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле Послодаваца или због

изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране Послодаваца нису могле избећи, Послодавац није одговоран у смислу Закона.

Члан 7.

Послодавац је дужан да:

- радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду;
- обезбеди одговарајуће услове радне средине;
- средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Послодавац је дужан да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Финансијске обавезе Послодавца

Члан 8.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

Организовање рада и радног процеса

Члан 9.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

Послодавац је дужан да прилагоди превентивне мере из става 1. овог члана узимајући у обзир промењене околности у циљу побољшања постојећег стања.

Обавезе Послодавца

Члан 10.

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује стручно лице за послове безбедности и здравља на раду у даљем тексту саветник за безбедност и и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- 4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са Законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- 10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Поступак и рокове превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности, прописује министар надлежан за послове рада.

Ако се приликом прегледа и провере опреме за рад утврди да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад, лице које је вршило преглед и проверу опреме за рад је дужно да одмах о томе обавести послодавца односно саветника за безбедност и здравље на раду и да на опреми постави налепницу о неисправности.

Послодавац односно саветник за безбедност и здравље на раду дужно је да одмах забрани рад на опреми за рад на којој нису примењене мере за безбедан и здрав рад. Послодавацу односно саветнику за безбедност и и здравље на раду забрањено је да уклони налепницу о неправилности коју је поставило лице које је вршило преглед и проверу опреме за рад и утврдило да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад.

Забрана коришћења опреме за рад важи до отклањања неправилности због којих опрема за рад није безбедна за употребу, односно до издавања стручног налаза о прегледу и провери од стране правног лица са лиценцом којим се потврђује да су на опреми за рад примењене мере за безбедан и здрав рад.

Радна места са повећаним ризиком

Члан 11.

Послодавац на основу одредби Закона утврђује радна места са повећаним ризиком, а услове које треба да испуњава запослени на таквим радним местима утврђује одговарајућа здравствена установа која обавља делатност медицине рада.

Послодавац је дужан да здравственој установи коју ангажује, обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Са запосленим за кога се на претходном лекарском прегледу утврди да не испуњава здравствене и друге услове за рад на радном месту са повећаним ризиком не може да се заснује радни однос за то радно место.

Запослени за кога се периодичним прегледом утврди да не испуњава услове за рад на радном месту са повећаним ризиком распоређује се на друго одговарајуће радно место према одредбама акта којима се уређује радни однос.

Прва помоћ

Члан 12.

Прву помоћ у случају повреде или наглог обољења за време рада пружају запослени који су обучени и одређени за пружање прве помоћи и који обављају послове најближе послу повређеног.

Сваки запослени је дужан да према својим могућностима и знању у случају незгоде на раду учествује у пружању прве помоћи.

Санитетски ормарић за пружање прве помоћи мора бити постављен на видном и приступачном месту, са потребним санитетским средствима за пружање прве помоћи и назначеним следећим бројевима телефона:

- запосленог одређеног за пружање прве помоћи,
- непосредног руководиоца,
- службе хитне помоћи.

Средства за пружање прве помоћи у санитетском ормарићу морају се редовно обнављати тако да буду стално одржавана у употребљивом стању.

Руковање средствима у санитетском ормарићу дозвољено је само обученим запосленима одређеним за пружање прве помоћи.

Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност

Члан 13.

Послодавац обавештава све запослене, који јесу или би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и /или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Послодавац не сме да захтева од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

Посебне обавезе

Подела радног простора

Члан 14.

Кад Послодавац у обављању послова дели радни простор са једним или више других Послодаваца, односно када запослени више Послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Дозволе за рад

Члан 15.

Послодавац је дужан да пре почетка извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, при коришћењу опасне хемијске материје, рад у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог, обезбеди издавање дозволе за рад.

Набавка и одржавање средстава личне заштите

Члан 16.

Према условима рада и врсти опасности и штетности, запосленом се дају на употребу средства личне заштите ако су обезбеђене све мере за безбедност и здравље за ту врсту опреме.

Запослени могу да користе искључиво исправна средства за личну заштиту. Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење.

Члан 17.

Средство личне заштите које се даје запосленом на употребу мора да има прописану документацију на српском језику, упутство за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду.

Члан 18.

Рок трајања средстава личне заштите утврђује се актом о процени ризика.

Члан 19.

Средства личне заштите се дају на употребу запосленима уз потпис. Чување и одржавање средстава личне заштите врше сами запослени према упутству произвођача.

Уколико дође до оштећења средстава личне заштите, пре истека рока за замену, запосленом ће се дати ново средство личне заштите.

О оштећењу или дотрајалости средстава за личну заштиту запослени је дужан да обавести непосредног руководиоца и саветника за безбедност и здравље на раду.

Члан 20.

Ако поједина средства личне заштите нису предвиђена актом о процени ризика, а при вршењу одређених послова таква потреба постоји, руководиоца организационе јединице запосленог подноси захтев за набавку тог средства личне заштите.

Опште призната мера

Члан 21.

Кад због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду Послодавац до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Обука запослених

Члан 22.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад код:

- заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- премештаја на друге послове;
- приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад;
- код промене радног процеса који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Обука за безбедан и здрав рад се врши у току радног времена, а трошкове оспособљавања не може сносити запослени. Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора бити прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму чији садржај Послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако Послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Послодавац код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедн и здрав рад.

Програм обуке за безбедан и здрав рад

Члан 23.

Обука запослених за безбедан и здрав рад врши се теоретски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси Послодавац.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебан део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у току од три године од дана претходне обуке.

Провера теоретске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту, путем тестирања.

Обука представника запослених

Члан 24.

Представник запослених има право на обуку ради обављања активности представника запослених а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених.

Обука представника обавља се одмах по избору или именовању, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Додатна обука

Члан 25.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, Послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду Послодавац је дужан да одмах а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Обавезе и одговорности непосредних руководилица

Члан 26.

У спровођењу мера безбедности и здравља на раду, непосредни руководицац / шеф има права и обавезе да:

- 1) запосленог приликом заснивања радног односа, односно приликом распоређивања или одређивања конкретних задатака, упозна са опасностима, штетностима и мерама безбедности и здравља на раду, организацијом рада, упутством за руковање оруђима и уређајима и провери знање и способност запосленог за безбедан рад;
- 2) се стара да се користе средства и опрема за личну заштиту на раду;
- 3) поднесе пријаву послодавцу или саветнику за безбедност и здравље на раду против запосленог, који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду и који не користи средства и опрему за личну заштиту на раду или одбије да поступи по упутству за безбедан рад;
- 4) поднесе пријаву послодавцу или саветнику за безбедност и здравље на раду против запосленог који учини повреду радне обавезе у вези безбедности и здравља на раду предвиђене општим актом;
- 5) пријави сваку повреду на раду одмах, а најкасније у року од 24 часа, саветнику за безбедност и здравље на раду, као и да о повреди обавести послодавца;
- 6) поднесе пријаву послодавцу или саветнику за безбедност и здравље на раду против запосленог, који је под дејством алкохола или других средстава зависности;
- 7) одмах предузме мере да се недостаци отклоне у случају када запослени одбије да ради, ако сматра да му прети непосредна опасност по живот или здравље због тога што нису спроведене мере безбедности и здравља;
- 8) сарађује са свим надлежним лицима и органима у циљу побољшања услова рада и безбедности и здравља на раду;
- 9) одговара за приступ местима где постоји озбиљна и одређена опасност, где могу да имају приступ само запослени којима су дата одговарајућа упутства;
- 10) уколико дође до озбиљне, неизбежне и непосредне опасности одмах упозорава запослене, прекида процес рада и организује напуштање радног места.

IV ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Права запосленог

Члан 27.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Запослени има право да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује Послодавац.

Запослени је дужан је да ради на радном месту са повећаним ризиком на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Право запосленог да одбије да ради

Члан 28.

Запослени има право да одбије да ради:

- 1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- 2) ако му Послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком;
- 3) ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на радном месту на које га је Послодавац распоредио;
- 4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- 5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- 6) ако није издата дозвола за рад.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писаним захтевом обрати Послодавацу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако Послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а Послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, Послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Право запосленог да напусти радно место

Члан 29.

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 2. овог члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује Послодавацу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Обавезе запосленог

Члан 30.

Запослени је обавезан да:

- 1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;
- 2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;
- 3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;
- 4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;
- 5) пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених

недостатака извести непосредног руководиоца или саветника за безбедност и здравље на раду;

- 6) пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене;
- 7) одмах пријави сваку повреду на раду;
- 8) за време рада не конзумира алкохол и друга средства зависности;
- 9) се подвргне провери да ли је под дејством алкохола и других средстава зависности;

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Обавеза запосленог да сарађује

Члан 31.

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако Послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника за безбедност и здравље на раду и представника запослених и / или Одбор.

Запослени је дужан да сарађује са Послодавацем и саветником за безбедности и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Члан 32.

Запослени који се не придржава прописаних мера о безбедности и здравља на раду, не користи средства и опрему за личну заштиту на раду или одбије да поступа по упутствима непосредног руководиоца, може бити удаљен са радног места.

Запослени одговара за штету коју изазове услед не примењивања прописаних мера безбедности и здравља на раду према послодавцу, осталим запосленима и трећим лицима.

V ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Обавеза организовања послова

Члан 33.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има лиценцу за обављање послова саветника за безбедност и здравље на раду у складу са Законом.

Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених који испуњава услове из Закона, Послодавац, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду. Ако Послодавац ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, ангажовано правно лице односно предузетник, одређују број именованих стручних лица за послове безбедности и здравља на раду у складу са Законом.

Свакодневно праћење и контролу примене мера безбедности и здравља на раду код Послодаваца обављају именовани руководиоци у сарадњи са саветником за послове безбедности и здравља на раду.

При обиласку места на којима запослени код Послодаваца обављају послове, уколико се уоче неправилности о раду, саветник за послове безбедности и здравља на раду, одмах усменим путем обавештава именованог руководиоца уз давање инструкција о мерама које је потребно предузети ради отклањања недостатака или у случају када је присутна непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље, све док се те мере не обезбеде издаје забрану рада.

Писаним документом или електронским путем у року не дужем од 24 часа, саветник за безбедност и здравље на раду о уоченим недостацима и изреченим и прописаним корективним мерама и поступцима обавештава одговорно лице код Послодавца.

Послови саветника за безбедност и здравље на раду

Члан 34.

Послове безбедности и здравља на раду обавља лице које има положен стручни испит и лиценцу саветника у складу са Законом.

Члан 35.

Саветник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом и овим Правилником, а нарочито:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- 3) врши контролу и даје предлоге Послодавацу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, и личне заштитне опреме;

- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код Послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
 - а) запослених и других лица у складу са Законом,
 - б) представника запослених,
 - в) руководиоца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- 15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду
- 16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду ,
- 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду;
- 18) дужан је да у писаној форми извести Послодавац и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12 овог члана;
- 19) дужан да континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду у складу са Законом.

Члан 36.

Послодавац је дужан да омогући континуирано усаврђавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова. Послодавац је дужан да обезбеди плаћено одсуство за континуирано усавршавање знања ради обнављања лиценце у складу са законом.

VI ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И РАДНИКА СА УМАЊЕНИМ РАДНИМ СПОСОБНОСТИМА

Члан 37.

Запослена за време трудноће и запослена која доји дете не може да ради на пословима који су, по налазу надлежног здравственог органа, штетни за њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама и вибрацијама.

Члан 38.

Особа млађа од 18 година се не може распоредити на послове који могу угрозити његово здравље и развој, нити на пословима који су одређени као радна места са повећаним ризицима.

Члан 39.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради на пословима:

- на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини;
- који укључује излагање штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која проузрокују наследна обољења, као и ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или вибрација;
- која би, на основу налаза надлежног органа, могла штетно и са повећаним ризиком да утичу на његово здравље и живот с обзиром на његове психофизичке способности.

Члан 40.

Забрањен је прековремени рад и прерасподела радног времена запосленог који је млађи од 18 година живота.

Запослени млађи од 18 година не може да ради ноћу.

Члан 41.

Запосленима са умањеним радним способностима сматрају се запослени чија је радна способност умањена због старости, инвалидности, професионалних и других болести.

Надлежни здравствени орган оцењује постојање умањене радне способности.

Члан 42.

Запосленима са умањеним радним способностима Послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према његовој преосталој радној способности, односно таква лица могу се распоређивати само на оне послове који неће умањити њихову преосталу радну способност.

Члан 43.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запосленима са умањеним радним способностима и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад буду у писменом облику обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

VII РАД ОД КУЋЕ И РАД НА ДАЉИНУ

Члан 44.

Приликом рада од куће или рада на даљину Послодавац и запослени дужни су да међусобно сарађују по свим питањима безбедности и здравља на раду. Послодавац је дужан да изда средства за рад, да дефинише радни процес и пропише превентивне мере за безбедан и здрав рад.

Запослени је дужан да обавести послодавца о испуњености услова потребних за безбедан и здрав рад, као и да благовремено обавести послодавца о свакој накнадној промени услова.

Члан 45.

Послодавац може да донесе акт о процени ризика за рад од куће и рад на даљину у писаној форми уз учешће запосленог.

Запослени је дужан да обавести послодавца о испуњености услова потребних за безбедан и здрав рад у складу са актом о процени ризика, као и да благовремено обавести послодавца о променама услова.

VIII ОСИГУРАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 46.

Послодавац осигурава запослене од повреда на раду и професионалних обољења у складу са одредбама важећих прописа.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет Послодавца.

IX ЗАШТИТА ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ

Заштита података о личности

Члан 47.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду Послодавац ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада. Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која врши те прегледе, односно лица које има обавезу чувања професионалне тајне.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се Послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности-

Лекарски преглед запослених

Члан 48.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Уколико има запослених који рад обављају ноћу потребно је за те запослене у складу са законом организовати претходне и периодичне лекарске прегледе.

Уколико се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком или на радном месту који подразумева ноћни рад, Послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца.

Х ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ И ОДБОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 49.

Запослени имају право да изаберу једног или више преставника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Послодавац је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника Послодавца.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Члан 50.

Саветник за безбедност и здравље на раду запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогућава да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

1. свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
2. организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених за пружање прве помоћи,
3. доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
4. планирања и организовања обуке запосленог за безбедан и здрав рад.

Саветник за безбедност и здравље на раду представнику запослених и Одбору омогућава увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 51.

Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са:

1. ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду
2. активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;
3. предузетим мерама инспекције рада,
4. евиденцијама о повредама на раду и професионалним обољењима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду,
5. предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Члан 52.

Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са Законом и другим прописима.

Права запослених, представника запослених и Одбора

Члан 53.

Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да:

1. Послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
2. Захтевају од Послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;
3. Захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да Послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

Представници запослених не смеју да буду стављени у неповољан положај због својих активности.

XI ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Обавеза вођења евиденција

Члан 54.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 4) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;

- 5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду;
- 7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Повреде на раду

Члан 55.

Запослени је обавезан да сваку повреду на раду одмах пријави непосредном руководиоцу. Ако због теже повређености, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се затекне у радној околини.

Члан 56.

Непосредни руководилац је дужан да кад сазна за повреду на раду или нагло обољење запосленог, одмах о томе обавести саветника за безбедност и здравље на раду или директора.

На месту где се повреда на раду догодила (оградити место повређивања) не сме се ништа мењати док се не реализује увиђај који подразумева преглед уређаја за рад, просторија и инсталација, испитивање повређеног, сведока, непосредног руководиоца и увид у друге околности значајне за откривање узрока повреде запосленог.

Увиђајем руководи запослени којег овласти одговорно лице.

Послодавац односно саветник за безбедност и здравље на раду је дужно да најкасније у року од 24 часа од настанка повреде, усмено и у писаној форми, пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 5 радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна дана.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

Послодавац је дужан да одреди лица за унос података у Регистар повред на раду.

Начин и поступак пријаве повреде на раду врши се у складу са процедуром пријаве повреде на раду и професионалне болести.

Надзор

Члан 57.

Инспекцијски надзор над применом Закона, прописа донетих на основу овог Закона, као и над применом мера безбедности и здравља на раду утврђеним актом о процени ризика на радном месту и у радној средини, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или уговором о раду, врши министарство надлежно за послове рада.

Послодавац је дужан да, ради вршења надзора, омогући инспектору рада:

1. улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду;
2. одреди најмање једног запосленог који ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију;
3. увид у стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених;
4. увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини;
5. увид у личну заштитну опрему;
6. увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу хемијских материја.

У поступку вршења надзора смртне, тешке или колективне повреде на раду инспектора рада и другог надлежног органа, у циљу обезбеђивања доказа, Послодавац је дужан да заустави рад на радном месту, односно средствима за рад на којима су се оне догодиле.

Именовани руководиоцац је обавезан и одговоран да предузме потребне мере да заустави рад на радном месту, односно средствима рада на којима су се догодиле тешка или колективна повреда на раду и обезбеди предметно место у циљу обезбеђивања доказа.

Члан 58.

Послодавац је дужан да, у року који одреди инспектор рада, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности.

Послодавац је дужан да у року од осам дана од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, обавести у писаној или електронској форми, надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе.

Члан 59.

Непоштовање овог правилника представља повреду радне обавезе утврђене Законом о раду и уговором о раду.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 60.

За сва питања која нису уређена Правилником непосредно ће се примењивати одредбе Закона и других прописа, којима су утврђена права, обавезе и одговорности послодавца и запослених из области безбедности и здравља на раду.

Измене и допуне Правилника вршиће се по указаној потреби или измени прописа, а на начин и по поступку за његово доношење.

Члан 61.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли предузећа.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду од 10.10.2011. године.

ЖКП Дирекција за јавни превоз Града Ниша Ниш
Надзорни одбор
Председник

Сања Милијић Милојковић, дипл.прав.